

La matança del porc

(Moià)

el d,iə ðə lə mət,ansə ðəl p'ɔrk | əj β'an | əj β'an | d,os tr,es mətəð'os | ðəl p'ɔbbələ | kə bulgar'm,en son əls mətər'ifəs | pr,ɔ's,on əls mətəð'os | ən d,ejən əlz mətəð'os | bən'iən i əs fik,aþən ə lə k'ort | əmb un g'anfju j ,una k'ɔrðə | lə prim,era k,ɔzə kə f'ejən | əmb un g'anfju | i li kləþ,aþən əl g'anfju ki s,otə ə ß,ara ðə s'otə | ə? | i i ja l f,ejən səy'ɪ b,entrəz l,atrə mətəð'o | əy'liy'aþə ðə lə p,otə ðə rəð'era ə s,iyə ðə t,otəz d'uðəz | si | əl f,ejən kəmin'a | f,inz əl sew p,un indik'at | pər mət'al | dir,iəm səkrifik'al | əj? | əm d,oz þusk'ajs | ə mb un b'aj | də f'ustə | əmb 'unəs | əmb ,unəs p'edʒəs | ləkust,aþən əl b'aj | i əß 'unə | əm ,unə rəþul'adə | l ,um pər ləz ur,ejəz i əl g'anfju | l ,atrə pa rəð'era | əl tir'abən | ʌðə'nsəs | lə kə l tən,ia ðə ð'al | l ,una l eywant,aþə l g'anfju | i lə m'a | ə lə ß,ara ðə s'otə | ə lə ß,ara ðə s'otə | i j,al dəyul'abə | l i ß,i una ð'ənə | lə mukəð'era | lə mukəð'era | lə kə f'a | də nətəz,a lə muk'a:ðə | i f,e ləz þutif'arəz i t,ot əf'ɔ | sən d'ejə | lə mukəð'era | ɔ ən di,em lə mukəð'era | aktuəlm,en əŋk'ara | əŋk,ara di'em | ki | k,inə mukəð,era t'enən əə: k,a l əyust'i | k,inə mukəð,era t,enən a k'al | ə k'al se buj d'i: | ə k,a l izaþ'el | ɔ tal k'azə ɔ tal'at rə | əj? | də ləs t,endəs kə j 'azin | əj? | əy,a j ß,a ful'anə | əyə a j ß,a sut'anə | əj? | bw'enu | k,ən əl tən,iən dəyul'at | k ək,ələ ð'ənə s prukur,aþə lə kə s kujð'abə | əmb un zibər,əy ðə p'r,a lə s'aj | i mənəz,arlə pərk,ə no s əyərəmuñ'ez i tr,ewrə todz 'əlz | əlz əntrəþ'əjs kə sən d'ejə | əy'əb,ənsəz əy'əb | əy'əf,aþən əl tir,aþən əl 'oýə | kə sərþ'ia pər f,e ləz þutif,arəz n'eyrəs | si | una ßey,aðə j'a | bja <1> ben dəsəngr'at | d,ənəz əl puz'aþən doz þusk,ajz ðə r'owrə | m'ol gruf,u:ts | j əl puz,aþən 'ent | əntrəþəs'at | ɔ s'i əlz þusk'ajs | əlz þusk,ajz ðə ʌ'ark | əl p,or də trəþ'es | fik,aþən ərzəl'ayəs | ɔ wñ f,ef ðə k,ajəz ə s'otə | i sukər'al | <2> i sukər'al | əj | əl n,abən tumb,an ə s,oþrə | þusk'ajs | k,ən əl b,iən sukər'at | əy'əb,ənsəs əy'əb,əns f'ejən | un ʌ,id də ß'osus | d əkəy't'ems | un ʌ,id də ß'osus | i: | əy'əf,aþən əl p'ɔrk | i əl tir'aþən ə əl | ə s,oþrə ʌ,ʌ,id də ß'osus | ə s,oþrə ʌ,ʌ,id də ß'osus | kə | ənəy'a | l uþr'iən | i ʌ,ʌ dəzənzus'aþən | ba ßən,i dəspr,ez əlz ajs kə lz ß'os | əlz mətəð'os | ja ban fe | unz b'ajs | unz b'ajs pər | pər əskur'f'a | ʌðə,əns pər k,omtəz ðə ʌ,ʌ,id də ß'os | ja z ß'a | dəf'a | ðə f'e | əz ßa puz,a soþrə l b'aj | i əz dəzənzus,aþən ə s,oþrə | b'aj | əj? | əf'in d əf,ə a ßing,ut əl mətəð'erus | əj? | ən əl mətəð'eru | dəns | əl mətəð,eru ə uns b,ajs də f'eru | k,əm "nə f,ormə ðə: ðə ßəj'art | ɔ s,iyə ð əsk'alə | b,arjus trəþəs'es | ja | j,a l duþləy'aþən ə ð,al dəl b'aj mət,ef f,en |

La matança del porc

(Moià)

El dia de la matança del porc hei* van ... hei* van dos, tres matadors del poble, que vulgarment són els matarifes,* però són els matadors, en deien els matadors; venien i es ficaven a la cort amb un ganxo i una corda; la primera cosa que feien, amb un ganxo, i li clavaven el ganxo aquí sota la barra de sota, eh?, i ... i ja el feien seguir mentres* l'atre* matador el lligava de la pota de radere,* o siga,* de totes dagues;* sí, el feien caminar fins el seu punt indicat per matâ'l,* diríem sacrificâ'l,* oi?, amb* dos buscais,* o amb* un banc de fusta, amb unes ... amb unes petges; l'acostaven al banc i ab* una ... amb una revolada, l'un per les oreies* i el ganxo, l'atre* per radere* el tiraven; llavonse* la que el tenia de dalt, l'una l'aguantava el ganxo i la mà a la barra de sota, a la barra de sota i ja el degollava. Hi via* una dona, la mocadera, la mocadera, la que fa de netejar la mocadera i fer les botifarres i tot això; se'n deia la mocadera o en diem la mocadera, actualment encara; encara diem: «Qui... quina mocadera tenen a ca l'Agustí? Quina mocadera tenen a cal ... a cal Se...?» Vui* dir a ca la Isabel, o tal casa o tal altra,* oi?, de les tendes que hi hagin, oi?; allà hi va Fulana,* allà hi va Sutana,* oi? Bueno;* con* el tenien degollat, que aquella dona es procurava la que es cuidava amb un gibrell de parar la sang i menejar-la* perquè no s'agramullés* i treure tots els ... els entreveis,* que se'n deia; allavonse* allò l'agafaven i el tiraven a l'olla, que servia per fer les botifarres negres. Sí. Una vegada ja ... ja ben dessangrat,* doncs el posaven dos buscais* de roure, molt gruixuts, i el posaven ent... entravessat, o sia, els buscais,* els buscais* de llarg, el porc de través, ficaven argelagues o un feix de canyes a sota i socarrâ'l* i socarrâ'l,* oi?, i el naven* tombant a sobre els buscais.* Con* el vien* socarrat, allavonse,* allavons* feien un llit de boixos, d'aquell temps, un llit de boixos i l'agafaven el porc i el tiraven a ... al ... a sobre el llit de boixos, a sobre el llit de boixos, que enallà* l'obrien i allà el desnossaven;* va venir després els anys que els boix... els matadors ja van fer uns bancs, uns bancs per ... per escorxar; llavons,* per comptes de llit de boix, ja es va deixar de fer, es va posar a sobre el banc i es desnossaven a sobre el banc, oi? Aixins* d'això ha vingut els mataderos,* oi? En el matadero,* doncs, al matadero* a uns bancs de ferro, com una forma de ... de baiard, o siga,* d'escala, diversos* travessers, ja ... ja el doblegaven a dalt del banc mateix fent l'operació aquesta del ganxo i ja lligâ'l,* perquè quatre potes, o siga,* quatre potes que se'n diuen quatre petges i quatre manetes, el porc a dalt la corda que es va lligada a la cama i ja l'hi lliguen, l'hi lliguen en.a.* la ... amb* un ... amb* una de les manetes del banc. Quell* mateix pes ... el mateix pes, ee ell fa que s'aguanti més el

upərəsjo k,estə ðəl y'anʃu | i ja ʎiy'al | pərk'ε | kw,atrə p'ətəs | ɔ siyə | kw,atrə p'ətəs kə sə n d,iwən kw,atrə p'edʒəs | i kw,atrə mən'etəs | əl p,ɔrk ə ð'al | lə k,ɔrðə kə z β,a ʎiy,aðə lə k'amə | i j,a l i ʎ'iyən | l i ʎ'iyən ənə lə | əmb 'un | əmb ,unə ðə ləz mən,etəz ðəl b'aj | k,eλ məteʃ p'es | əl məteʃ p'es | e: | eλ f,a kə s əyw,anti m,ez əl b'aj | əg'un | kə l mətəð,o kə β,a rəð'erə | l əyw,antə ləs pətəs | i l i p,ɔzə l ȝun'ojs | ən əl pr,im də lə p'anʃə | pərk,ε no t'i | no p,uyi əstrəβ'a | m,entrəs kə l'atrə | pɾo uŋ k'ɔp | j,a təmb,e dəyuʎ'at | 'arə | ʎəβ,ɔnsəs kəm kə l b'aj | kets b'ajs | əktu,alz ðə f'eru | ja j p,asən ləz ərʒəl,ayəz β'e | j,a no z nəsəs'ari | əl purt,a keʎz ȝusk,ajz ðə r'owrə | pərk'ε | b'aj | sərb | sərβ,εʃ pə k,aðə k'azə | əfi ,es kə kəm kw,an sə f,εjə mb əl busk'ajs | k,aðə k'asə | əz β,iə ðə prukur'a | də tən'i | um pr,εj ðə ȝusk'ajs | i k,εʎz ȝusk,ajs sərβ'iən | pər dos | tres | kw'atrə | sin | siz 'ajʃ | kumpr'en? | i β,iən d ən,a ȝusk'a | əl f,εʃ dəl β'osus | i ə ð,intrə dəl b,of'uz ja j purt,aβən ləz ərʒəl,ayəs | pər sukər'a | əj? | arə | əlz ȝusk'ajs k,aðə k,azə sə lz β'iə də | sə lz β,iə ðə tən'i | unə βəy,aðə s 'a | ban i βa β,ε l b'aj | əl β,aj də f'eru | əl β,aj də f'eru | ja z β,a suprim'i | əl βe ðə tən,i ȝusk'ajs k ,erə | er unə mul,est jə yr'an | pərk'ε | əz β,jə ð ən,a əðəmən,a k'rit,at əmb un prupiɔt'ari | pərk'ε | əntrəy'es | um pər'εj ðə | un r'owrə | pɾo k əm d,oz ȝusk'ajs | pərk,ε sj erə y,ajrə pr'im | no puð,iə s'e | pa'k,ε l p,ɔrk ja tuk,əβə t'erə | i n'o | no j β,iə kap ərʒəl,ayəs kə pəs,es pər s'otə | b,ijən də s,e unz 'uʎz ðə r,owrə | bəst'an | bəst,aj gruʃ'uts | ε: | pər puy,ε pəsa l f,ɔk pər s'otə | k,ɔn dik ,unə bəy,aðə əz b'a s a əm ban surt'i | əlz β,ajs də f'eru | əlz β,ajz də f,eru k i β,an sis trəβəs'es | ɔ s'et | əm kw,atrə mən'etəs | əm kw,atrə p'edʒəs | əl p,ɔrk ə s'oþrə ja l dəyuʎ,aβən əλ,a mət'εʃ | i j,a sərβ'iə pər | pər | pər əskurȝ'a | pər t'ot | pər səkur'a <3> i pər | i pər sukur'a

<1> Confusió fonètica entre [ja] i [ben].

<2> Un altre informador: «Sí».

<3> Confusió entre [sukur'a] i [əskurȝ'a].

banc, ajunt* que el matador que va radere* l'aguanta a les potes i li posa els jonois* en el prim* de la panxa perquè no ti... no pugui estrebar, mentres que l'atre,* però, un cop ja també degollat, ara, llavonse* com que el banc, quets* bancs actuals de ferro ja hi passen les argelagues bé, ja no és necessari el portar aquells buscais* de roure perquè el banc serv... serveix per cada casa; així és que com quan se feia amb els buscais,* cada casa es via* de procurar de tenir un parei* de buscais* i aquells buscais* servien per dos, tres, quatre, cinc, sis anys, comprèn?, i vien* d'anar a buscar el feix dels boixos i a dintre del boixos ja hi portaven les argelagues per socarrar, oi? Ara, els buscais* cada casa se's via* de ... se's via* de tenir. Una vegada s'ha ... van ... hi va haver el banc, el banc de ferro ... el banc de ferro, ja es va suprimir el ver* de tenir buscais* que era ... era una molèstia gran, perquè es via* d'anar a demanar caritat amb* un propietari perquè entregués un parei* de ... un roure, però que amb dos buscais,* perquè si era gaire prim no podia ser perquè el porc ja tocava a terra i no ... no hi via* cap argelaga que passés per sota; vien* de ser uns ulls* de roure, bastant ... bastant gruixuts, eh?, per poguer* passar el foc per sota. Com dic, una vegada es va ... s'ha ... en van sortir els bancs de ferro, els bancs de ferro que hi van sis travessers o set amb quatre manetes, amb quatre petges, el porc a sobre ja el degollaven allà mateix i ja servia per ... per ... per escorxar, per tot, per socarrar i per ... i per socarrar.